

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/12/2009

ZAINTERESOWANIE WYBORAMI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, STYCZEŃ 2009

PRZEDRUK I ROZPOWSZECZNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
3 października 2008 roku

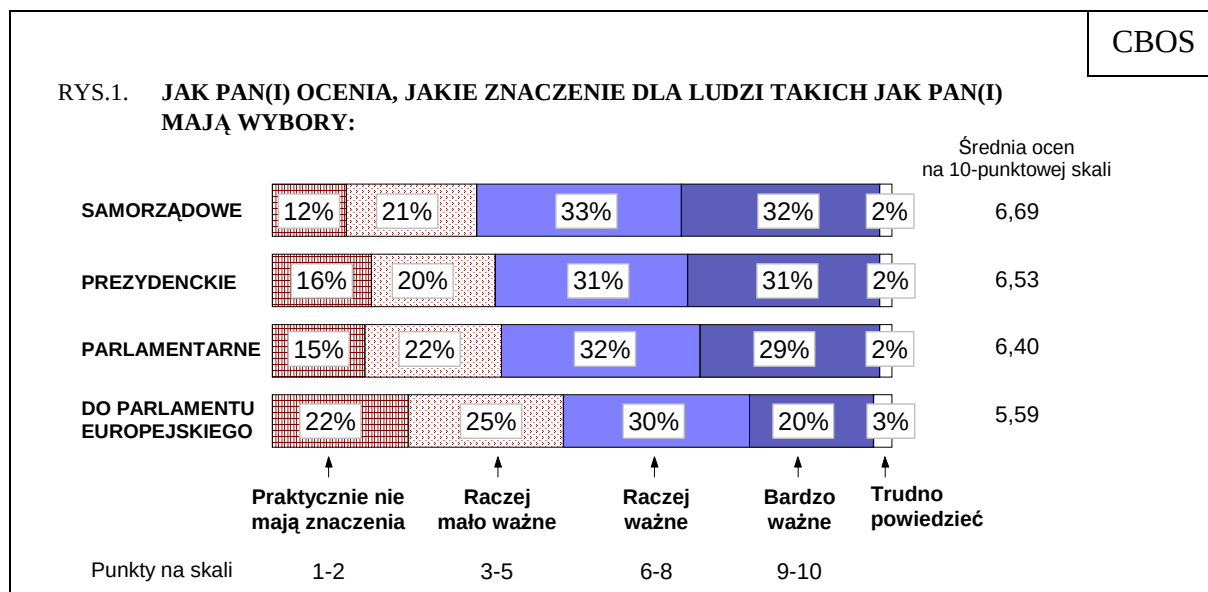
W czerwcu – już po raz drugi – Polacy będą wybierać swoich przedstawicieli do Parlamentu Europejskiego. Warto przypomnieć, że pierwsze w naszym kraju wybory eurodeputowanych nie cieszyły się (zarówno na kilka miesięcy przed ich terminem, jak i później – w okresie bezpośrednio je poprzedzającym) zbyt dużym zainteresowaniem społeczeństwa. Znalazło to odzwierciedlenie w bardzo niskiej frekwencji wyborczej – udział w wyborach, które odbyły się 13 czerwca 2004 roku, wzięło zaledwie 20,87% uprawnionych do głosowania. Na 25 krajów, które wówczas wybierały swoich przedstawicieli do Parlamentu Europejskiego, niższą frekwencją wykazała się jedynie Słowacja. Co istotne, żadne wybory w III RP nie spotkały się z tak słabym zainteresowaniem obywateli. Tłumaczono to m.in. niezbyt udaną kampanią wyborczą, a także niedostateczną kampanią informacyjną. Okazało się, że Polacy byli nieprzygotowani do tych wyborów. Obecnie po niemal pięciu latach obecności Polski w Unii Europejskiej wiedza o jej funkcjonowaniu oraz znaczeniu powinna być przynajmniej nieco większa. Czy zatem i zainteresowanie wyborami będzie większe niż pięć lat temu? Próbowaliśmy to sprawdzić w naszym styczniowym sondażu¹.

OCENA ZNACZENIA WYBORÓW DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Znaczenie, jakie przypisują Polacy wyborom do europarlamentu, w dalszym ciągu nie jest zbyt duże, zwłaszcza na tle wyborów krajowych – prezydenckich, parlamentarnych czy samorządowych.

Wybory eurodeputowanych, którzy mają reprezentować Polskę w Parlamencie Europejskim, uznaje za ważne tylko połowa uprawnionych do głosowania (50%). Nieco mniejsza liczebnie grupa (47%) uważa, że są one wydarzeniem o małym lub wręcz znikomym znaczeniu. Najważniejsze – zdaniem Polaków – są wybory samorządowe (za ważne uznaje je 65% ankietowanych), a następnie prezydenckie (62%) oraz parlamentarne (61%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (224) zrealizowano w dniach 9–15 stycznia 2009 roku na liczącej 1089 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Znaczenie przypisywane wyborom do Parlamentu Europejskiego jest obecnie nawet niższe niż pięć lat temu – przed poprzednimi wyborami do tej instytucji. W porównaniu z marcem 2004 roku (na dwa miesiące przed głosowaniem) odsetek badanych uważających wybory do europarlamentu za ważne zmniejszył się z 55% do 50%, a liczba tych, którzy uznają je za nieistotne, wzrosła z 39% do 47%.

Należy jednak zaznaczyć, że w porównaniu z wcześniejszymi danymi zauważalna jest ogólna tendencja do spadku znaczenia wyborów do instytucji przedstawicielskich. Prawidłowość ta nie dotyczy jedynie wyborów samorządowych, których znaczenie w ostatnich latach nieznacznie wzrosło.

W największym stopniu obniżyła się, obok wyborów do Parlamentu Europejskiego, ranga wyborów prezydenckich. W sierpniu 2006 roku za ważne wydarzenie uznawało je ponad dwie trzecie ankietowanych (68%), obecnie odsetek ten zmniejszył się o 6 punktów, przybyło zaś osób (o 7 punktów, do 36%), które uważają, że wybory na najwyższy urząd w państwie są mało znaczące lub w ogóle nieważne. Można zatem powiedzieć, że obecnie wybory prezydenckie, które uznawane były przez społeczeństwo za najważniejsze, znaczą dla Polaków mniej niż dotychczas. Zapewne nie bez wpływu na ten fakt pozostają pogarszające się oceny prezydentury Lecha Kaczyńskiego. Obecne notowania prezydenta są najgorsze od początku jego kadencji².

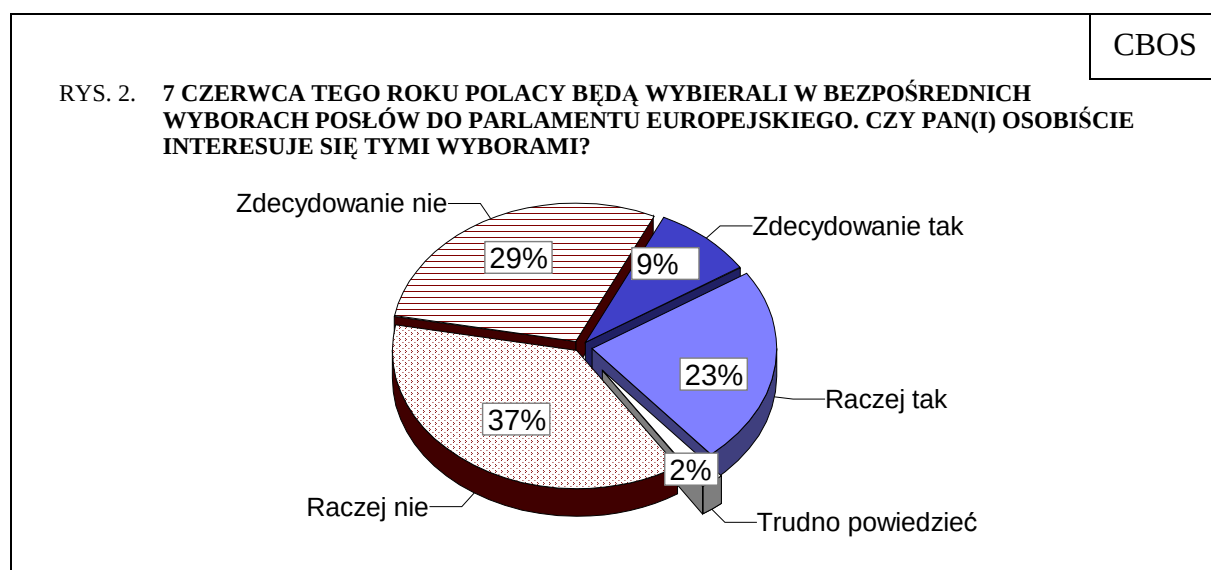
² Komunikat CBOS dotyczący ocen działalności prezydenta i parlamentu w przygotowaniu.

Tabela 1

Jak Pan(i) ocenia, jakie znaczenie dla ludzi takich jak Pan(i) mają wybory:																								
Oceny na skali 10-punktowej	prezydenckie							parlamentarne							samorządowe							do Parlamentu Europejskiego		
	IX '98	I '02	X '02	X '03	III '04	VIII '06	I '09	IX '98	I '02	X '02	X '03	III '04	VIII '06	I '09	IX '98	I '02	X '02	X '03	III '04	VIII '06	I '09	X '03	III '04	I '09
	w procentach																							
Praktycznie nie mają znaczenia (punkty 1-2)	7	11	11	11	13	13	16	7	11	10	13	16	13	15	9	11	11	12	14	13	12	15	18	22
Raczej mało ważne (punkty 3-5)	10	11	12	16	19	16	20	13	11	15	22	23	24	22	15	15	15	18	24	23	21	22	21	25
Raczej ważne (punkty 6-8)	27	24	28	23	29	26	31	32	24	30	24	29	25	32	28	32	28	29	29	25	33	24	25	30
Bardzo ważne (punkty 9-10)	52	52	47	47	37	42	31	45	52	42	42	30	35	29	45	37	43	37	30	35	32	30	30	20
Trudno powiedzieć	4	2	2	3	2	3	2	3	4	3	4	3	3	2	3	5	3	4	3	4	2	10	7	3
Średnia ocen:	7,75	7,32	7,27	7,36	6,89	7,08	6,53	7,43	7,00	7,02	6,78	6,34	6,62	6,40	7,29	6,50	7,07	6,93	6,38	6,58	6,69	6,40	6,23	5,59

ZAINTERESOWANIE WYBORAMI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Z deklaracji ankietowanych wynika, że czerwcowe wybory do Parlamentu Europejskiego nie cieszą się, jak na razie, dużym zainteresowaniem. Odsetek Polaków nieinteresujących się tym głosowaniem jest ponad dwukrotnie wyższy od odsetka zainteresowanych nim (66% wobec 32%).

W stosunku do roku 2004 zainteresowanie wyborami do europarlamentu dość istotnie zmalało, a należy pamiętać, że już wtedy było stosunkowo niskie – i to bez względu na to, ile czasu pozostawało do głosowania. Z porównania obecnych danych z ostatnim pomiarem sprzed poprzednich wyborów do Parlamentu Europejskiego wynika, że odsetek osób zainteresowanych nimi zmniejszył się o 9 punktów (z 41% do 32%), o tyle samo (z 57% do 66%) wzrosła liczba niezainteresowanych.

Tabela 2

7 czerwca tego roku Polacy będą wybierali w bezpośrednich wyborach posłów do Parlamentu Europejskiego. Czy Pan(i) osobiście interesuje się tymi wyborami?	Wskazania respondentów według terminów badań			
	X 2003	III 2004	V 2004	I 2009
	w procentach			
Zdecydowanie tak	16	13	14	9
Raczej tak	31	27	27	23
Raczej nie	31	31	29	37
Zdecydowanie nie	18	26	28	29
Trudno powiedzieć	4	3	2	2

Wyborami do Parlamentu Europejskiego, podobnie jak innymi wyborami, nieco częściej interesują się mężczyźni niż kobiety, mieszkańcy miast zaś stosunkowo częściej niż osoby mieszkające na wsi. Relatywnie większe zainteresowanie niż pozostali wyrażają badani w średnim wieku (od 45 do 54 lat) oraz starsi. Jednak, podobnie jak w przypadku innych głosowań, zainteresowaniu wyborami do europarlamentu w największym stopniu sprzyja wysoki poziom wykształcenia i – co się zwykle z tym wiąże – wysokie dochody oraz dobre oceny własnej sytuacji materialnej. Badani z wyższym wykształceniem ponad dwukrotnie częściej niż ci, którzy mają wykształcenie podstawowe, deklarują zainteresowanie tym wydarzeniem politycznym (47% wobec 21%). W grupach społeczno-zawodowych zdecydowanie najbardziej interesują się wyborami osoby pracujące na własny rachunek (48%), przedstawiciele kadry kierowniczej oraz inni specjaliści z wyższym wykształceniem (45%), a także średni personel, w tym technicy (42%), natomiast relatywnie najmniej – robotnicy niewykwalifikowani (21%), renciści (23%) oraz bezrobotni (24%).

DEKLARACJE UDZIAŁU W WYBORACH DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Na niespełna pół roku przed wyborami do europarlamentu udział w nich zapowiada 41% ankietowanych, niemal jedna trzecia (31%) jeszcze nie wie, czy będzie głosowała, a ponad jedna czwarta (28%) raczej nie zamierza uczestniczyć w tych wyborach. Należy przy tym podkreślić, że faktyczna frekwencja okazuje się zwykle dużo niższa, niż wynikałoby to z sondażowych deklaracji. Miesiąc przed ostatnimi wyborami do europarlamentu udział w nich deklarowało 45% ankietowanych, a rzeczywista frekwencja była o ponad połowę niższa.

Tabela 3

Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w wyborach do Parlamentu Europejskiego?	Wskazania respondentów według terminów badań				
	X 2003	III 2004	V 2004	VI 2004	I 2009
	w procentach				
Na pewno wezmę w nich udział	59	41	45	45	41
Jeszcze nie wiem, czy wezmę w nich udział	23	32	28	32	31
Raczej nie wezmę w nich udziału	18	26	27	23	28

Podobnie jak w przypadku innych głosowań, udział w wyborach do Parlamentu Europejskiego nieco częściej zapowiadają mężczyźni niż kobiety. Deklaracje uczestnictwa wyraźnie zależą też od stopnia zainteresowania polityką i – przede wszystkim – poziomu

wykształcenia badanych. O ile wśród osób z wyższym wykształceniem blisko dwie trzecie (64%) deklaruje, że na pewno weźmie udział w tym głosowaniu, o tyle wśród mających wykształcenie podstawowe odsetek ten jest o ponad połowę mniejszy (31%).

Czynnikiem różnicującym deklaracje w tej sprawie, wiążącym się również z poziomem wykształcenia, są także oceny własnej sytuacji materialnej. Im jest ona lepsza, tym częstsze zapowiedzi udziału w głosowaniu. W grupach społeczno-zawodowych zamiar uczestniczenia w tych wyborach stosunkowo najczęściej deklarują kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem (65%), a także pracownicy administracyjno-biurowi (55%). Relatywnie najrzadziej natomiast zamierzają w nich uczestniczyć robotnicy niewykwalifikowani (20%), pracownicy usług (25%), bezrobotni (29%) oraz rolnicy (31%).

Istotnym czynnikiem wpływającym na chęć uczestnictwa w wyborach do Parlamentu Europejskiego jest również stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Badani zdecydowanie popierający obecność naszego kraju w tej organizacji w większości deklarują, że na pewno będą uczestniczyć w wyborach eurodeputowanych. Brak zainteresowania udziałem w głosowaniu wyrażają natomiast przede wszystkim zdecydowani przeciwnicy obecności Polski w strukturach UE.

Tabela 4

Czy osobiście popiera Pan(i) członkostwo Polski w Unii Europejskiej czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?	Deklaracje udziału w wyborach do Parlamentu Europejskiego											
	na pewno wezmę w nich udział				jeszcze nie wiem				raczej nie wezmę w nich udziału			
	X 2003	III 2004	V 2004	I 2009	X 2003	III 2004	V 2004	I 2009	X 2003	III 2004	V 2004	I 2009
	w procentach											
Zdecydowanie popieram	77	65	67	62	16	22	17	22	7	13	17	16
Raczej popieram	61	42	41	23	26	38	36	41	13	20	23	36
Raczej jestem przeciwny(a)	39	27	26	24	31	39	31	42	31	33	43	34
Zdecydowanie jestem przeciwny(a)	46	23	28	28	17	30	27	13	38	47	45	59
Trudno powiedzieć	26	20	27	11	36	32	30	33	38	48	43	56

Na niespełna pół roku przed wyborami do Parlamentu Europejskiego zainteresowanie nimi jest w Polsce niewielkie. Dwie trzecie ankietowanych w ogóle nie interesuje się tym wydarzeniem, natomiast przejawy większego lub mniejszego zainteresowania deklaruje około jednej trzeciej uprawnionych do głosowania. Tylko nieznacznie wyższy niż liczba zainteresowanych tymi wyborami jest odsetek Polaków wyrażających zamiar uczestniczenia w nich.

Wprawdzie zwykle wraz ze zbliżaniem się terminu głosowania zainteresowanie poszczególnymi wyborami się zwiększa, jednak wiele zależy od przebiegu kampanii wyborczej oraz typu wyborów, a więc tego, jakie władze są wybierane. Jak już wspominaliśmy, pięć lat temu wraz ze zbliżaniem się terminu wyborów do europarlamentu zainteresowanie nimi nie tylko nie rosło, ale wręcz malało. Co więcej, frekwencja wyborcza okazała się znacznie niższa niż deklarowana wcześniej chęć udziału w głosowaniu. Jak będzie tym razem, trudno prognozować. Kampania wyborcza jeszcze się nie rozpoczęła, a sam wzrost poparcia dla obecności Polski w Unii Europejskiej, jaki nastąpił w ostatnich pięciu latach, oraz wiedza i doświadczenie, jakie w tym czasie zdobyli Polacy dzięki przynależności naszego kraju do UE, nie wpłynęły na wzrost zainteresowania wyborami do Parlamentu Europejskiego.

Opracował
Rafał BOGUSZEWSKI

A N E K S

Tabela 1

		Jak Pan(i) ocenia, jakie znaczenie dla ludzi takich jak Pan(i) mają wybory do Parlamentu Europejskiego? Przy odpowiedzi proszę posłużyć się skalą, na której 1 oznacza, że praktycznie nie mają one znaczenia, a 10 – że uważa je Pan(i) za bardzo ważne.		Liczba osób
		Średnia na skali 1-10	Odchylenie standardowe	
Ogółem		5,59	3,05	1053
Płeć	Mężczyźni	5,46	3,04	502
	Kobiety	5,71	3,06	551
Wiek	18-24 lata	6,22	2,93	160
	25-34	5,25	2,78	200
	35-44	5,53	3,03	182
	45-54	5,51	3,12	151
	55-64	5,73	3,24	188
	65 lat i więcej	5,38	3,17	173
Miejsce zamieszkania	Wieś	5,54	2,95	394
	Miasto do 20 tys.	4,84	3,22	140
	20-100 tys.	5,64	3,09	206
	101-500 tys.	5,87	2,92	168
	501 tys. i więcej mieszk.	6,06	3,17	144
Wykształcenie	Podstawowe	5,42	3,16	272
	Zasadnicze zawodowe	5,14	3,01	263
	Średnie	5,82	2,96	365
	Wyższe	6,12	3,05	153
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	5,97	3,12	80
	Średni personel, technicy	5,29	3,14	31
	Pracownicy adm.-biurowi	5,98	2,75	86
	Pracownicy usług	5,03	2,75	50
	Robotnicy wykwalifikowani	5,30	2,89	146
	Robotnicy niewykwalifik.	5,71	3,10	59
	Rolnicy	5,03	3,02	55
	Pracujący na własny rach.	5,63	3,19	32
Bierni zawodowo	Renciści	5,26	3,38	70
	Emeryci	5,69	3,21	212
	Uczniowie i studenci	6,49	2,76	109
	Bezrobotni	5,06	3,20	64
	Gospodynie domowe i inni	5,18	3,02	59
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	5,53	3,00	139
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	5,98	2,81	87
	sekt. pryw. poza rolnict.	5,55	2,95	220
	prywatnym gosp. rolnym	5,29	3,05	53
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	5,23	3,17	252
	501-750	5,50	2,94	183
	751-1000	5,70	3,22	186
	1001-1500	5,85	2,79	179
	Powyżej 1500 zł	5,72	3,07	119
Ocena własnych war. mater.	Złe	4,82	3,17	220
	Średnie	5,51	3,01	395
	Dobre	6,05	2,95	438
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	5,34	3,24	53
	Raz w tygodniu	5,76	3,08	522
	1-2 razy w miesiącu	5,67	2,85	176
	Kilka razy w roku	5,24	3,00	197
	W ogóle nie uczestniczy	5,40	3,23	105
Poglądy polityczne	Lewica	5,32	3,05	158
	Centrum	5,44	3,02	347
	Prawica	6,05	2,89	361
	Trudno powiedzieć	5,19	3,32	187

Tabela 2

		7 czerwca tego roku Polacy będą wybierali w bezpośrednich wyborach posłów do Parlamentu Europejskiego. Czy Pan(i) osobiście interesuje się tymi wyborami?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		32	66	2	1089
Płeć	Mężczyźni	34	64	2	512
	Kobiety	29	68	3	577
Wiek	18-24 lata	27	70	4	160
	25-34	25	73	1	201
	35-44	27	72	0	185
	45-54	40	58	2	158
	55-64	35	63	2	196
	65 lat i więcej	35	58	7	189
Miejsce zamieszkania	Wieś	27	70	3	415
	Miasto do 20 tys.	36	61	3	147
	20-100 tys.	33	64	3	209
	101-500 tys.	34	62	3	173
	501 tys. i więcej mieszk.	34	65	1	146
Wykształcenie	Podstawowe	21	75	4	293
	Zasadnicze zawodowe	25	72	3	274
	Średnie	38	60	2	369
	Wyższe	47	52	1	153
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	45	54	1	80
	Średni personel, technicy	42	58		31
	Pracownicy adm.-biurowi	33	66	1	87
	Pracownicy usług	29	69	2	52
	Robotnicy wykwalifikowani	25	73	3	152
	Robotnicy niewykwalifik.	21	76	3	62
	Rolnicy	30	66	3	58
	Pracujący na własny rach.	48	52		33
Bierni zawodowo	Renciści	23	71	6	76
	Emeryci	37	59	4	225
	Uczniowie i studenci	32	65	3	109
	Bezrobotni	24	74	2	65
	Gospodynie domowe i inni	24	76		60
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	34	64	1	143
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	32	64	4	88
	sekt. pryw. poza rolnict.	30	69	1	224
	prywatnym gosp. rolnym	26	70	3	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	25	73	2	257
	501-750	27	70	3	192
	751-1000	27	71	2	195
	1001-1500	39	59	2	183
	Powyżej 1500 zł	47	52	1	119
Ocena własnych war. mater.	Złe	23	73	3	234
	Średnie	29	68	3	413
	Dobre	38	60	2	442
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	24	76		54
	Raz w tygodniu	33	64	3	544
	1-2 razy w miesiącu	32	66	2	179
	Kilka razy w roku	26	72	2	202
	W ogóle nie uczestniczy	36	61	3	109
Poglądy polityczne	Lewica	33	65	3	160
	Centrum	33	65	2	356
	Prawica	36	62	2	370
	Trudno powiedzieć	18	77	5	203

Tabela 3

		Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w wyborach do Parlamentu Europejskiego?			Liczba osób
		Na pewno wezmę w nich udział	Jeszcze nie wiem, czy wezmę w nich udział	Raczej nie wezmę w nich udziału	
		%	%	%	
Ogółem		41	31	28	1073
Płeć	Mężczyźni	44	29	27	505
	Kobiety	39	33	28	569
Wiek	18-24 lata	38	36	26	160
	25-34	35	38	28	198
	35-44	40	34	26	185
	45-54	44	37	19	156
	55-64	47	26	27	190
	65 lat i więcej	44	17	39	184
Miejsce zamieszkania	Wieś	36	34	30	407
	Miasto do 20 tys.	42	32	27	145
	20-100 tys.	44	28	27	207
	101-500 tys.	42	30	27	170
	501 tys. i więcej mieszk.	50	27	23	144
Wykształcenie	Podstawowe	31	30	39	285
	Zasadnicze zawodowe	32	37	31	269
	Średnie	46	31	23	368
	Wyższe	64	23	13	153
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	65	27	8	80
	Średni personel, technicy	49	30	22	31
	Pracownicy adm.-biurowi	55	23	22	84
	Pracownicy usług	25	41	34	52
	Robotnicy wykwalifikowani	36	36	28	150
	Robotnicy niewykwalifik.	20	55	25	61
	Rolnicy	31	43	26	56
	Pracujący na własny rach.	49	21	30	33
Bierni zawodowo	Renciści	40	21	38	74
	Emeryci	46	21	33	220
	Uczniowie i studenci	41	33	26	109
	Bezrobotni	29	40	31	65
	Gospodynie domowe i inni	35	37	28	60
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	50	28	21	142
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	41	38	22	87
	sekt. pryw. poza rolnict.	38	37	25	222
	prywatnym gosp. rolnym	32	40	28	52
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	29	40	31	254
	501-750	35	33	32	191
	751-1000	39	29	32	191
	1001-1500	55	22	23	180
	Powyżej 1500 zł	56	24	20	119
Ocena własnych war. mater.	Złe	29	34	37	227
	Średnie	38	32	30	408
	Dobre	50	29	21	438
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	44	28	28	53
	Raz w tygodniu	44	30	26	535
	1-2 razy w miesiącu	35	43	22	175
	Kilka razy w roku	35	32	33	202
	W ogóle nie uczestniczy	48	15	37	109
Poglądy polityczne	Lewica	46	24	30	159
	Centrum	37	31	31	350
	Prawica	51	29	20	365
	Trudno powiedzieć	25	40	35	201